

25/10

75

Graham Greene har till Charlie Chaplin

sänt ett öppet brev i tidskriften The New Republic. Det är ett gott bevis på att Greene har en radikal-liberal inställning och inte är rädd för att opponera mot de katolska myndigheterna trots sin egen varma katolicism. Greene protesterar mot tanken att Chaplin möjligen enligt Mc Carran-lagen skulle få det svårt att återkomma till Förenta staterna efter besöket i England. "Edra filmer har alltid visat medkänsla med de svaga och efter-satta; de har alltid stuckit hål på översittare. Till vår ledsnad och förvåning visade ni USA den största artighet som ni kunde genom att bosätta er inom dess gränser, och nu känner vi ledsnad, men inte förvåning över svaret — ett svar som inte kommer från det amerikanska folket i allmänhet, det kan man vara säker på, men

från de myndigheter som tycks ta befallningar från McCarthy." Greene minns om att en del filmskådespelare, bland dem Adolph Menjou, aktivt understött McCarthys kampanj i Wisconsin, tydligen av fruktan för att bli utsatta för reaktionärhets. Han hoppas att de amerikanska katolikerna skall ställa sig på den liberala sidan, men är orolig för att många inte gör det. "Hur står kardinal Spellman? Och den katolska hierarkin? Jag kan inte låta bli att komma ihåg... att McCarthy är katolik. Har katolikerna i USA ännu inte lidit nog för att fast stå emot intoleransens kampanjer?"

D • N

26/10 1952

Eisenhower mot Stevenson

Den amerikanska presidentkampanjen började på ett högt plan: betydande kandidater nominerades av de stora partierna, programtalen präglades av en humanitär och internationalistisk anda, uttalanden av respekt för motståndaren mängdes in i den hårda kritiken. Sedan dess har propagandan vecka för vecka sjunkit i nivå, mer än som kan anses ofrånkomligt då heten stegras inför valdagen. De ömsesidiga beskyllningarna för tveklaktiga ekonomiska transaktioner är ett bevis härpå, de personliga utfallen ett annat. För europeiska liberaler — och säkerligen för många amerikaner — ligger emellertid den största missträknigen på ett annat plan. Eisenhowers kampanj har inte motsvarat generalens föregående insatser och hans uppträdande under kampen om nomineringen. Den har varit famlande och skiftande, inneburit kurtis av grupper som är fiender till generalens eget program, och den har innehållit öppna och förtäckta angrepp på regeringen som en man i hans ställning inte anständigtvis kan stå för.

Eisenhowers seger över Taft vid nomineringen i Chicago var till stor del en personlig triumf, en hyllning åt krigsledaren, men den framstod också som en självständig mans seger över den republikanska partimaskinen och som ett bakslag för den reaktionära riktningen inom partiet. Endast genom att nominera en folkhjärte, som tillika genom en moderat liberal hållning kunde vinna de oberoende väljarna, fanns det utsikt för en republikansk återkomst efter fem nederlag i följd — detta var tanken. Men Eisenhowers kampanj har till stor del gått ut på att övertyga motståndarna inom det egna partiet, de grupper som var mot hans kandidatur; han har sökt en medellinje mellan sig själv (för tre månader sedan) och Taft. Är detta ett riktigt uttryck för Eisenhowers egentliga politiska uppfattning, har de tränade politikerna gjort om generalen efter sitt beläte, eller är det fråga om taktiska finter, avsedda att under striden säkra enigheten inom partiet? I det

senaste fallet kan man hoppas att Eisenhower som president blir mera självständig, ledande och liberal än som aspirant på posten. Men många befarar att han redan formats till ett redskap för de republikanska bossarna, och att han skall förbli det.

Det är både uttalanden och symboliska handlingar som markerar Eisenhowers förändring — eller skall man tala om ett avslöjande? Generalen anklagar regeringen för att ha genom en oskicklig politik förlorat Kina till kommunismen, för att ha "slarvat" USA in i Koreakriget, för en "negativ" återhållandets politik. Han begär nedskärning av försvarsbudgeten med bortåt 50 procent. Han talar om slapphet mot kommunismen inom landet och kräver i allmänna ordalag extrema åtgärder. Trots sitt fasthållande vid de allmänna riktlinjer som Truman, Marshall och Acheson dragit upp söker han på detta sätt tillfredsställa den underliga blandning av aggressiv nationalism och isolationism som kännetecknar de konservativa republikanerna. När han blir ställd mot väggen modererar han sina uttalanden; han vill inte med vapenmakt ingripa till de undertryckta folkens befrielse — men vad kvarstår då utom återhållandets politik? —, han vill inte avveckla aktionen i Korea, han vill inte förneka Marshalls förtjänster. Än mera olustigt är det då Eisenhower uppvisar sin solidaritet med dem som företräder hets- och hatpropagandan mot alla olikstänkande under antikommunismens mask — då han omfamnar senator McCarthy i Wisconsin eller senator Jenner i Indiana, män som praktiskt taget anklagar Eisenhowers vänner och kamrater, såsom Truman och Marshall, för förräderi. Varje amerikansk president måste beräkna att komma till makten med tymlar i svansen på triumftåget, men den insikten tycks Eisenhower ha haft alltför lätt att anamma.

Bland Eisenhowers medhjälpare är det hänsynslösa värdandet till skilda stämningar än mera påtagligt. Särskilt har vicepresidentkandidaten Nixon

De båda presidentkandidaterna Eisenhower (till vänster) och Stevenson går allt hårdare åt varandra allteftersom valdagen närmar sig. Medan Eisenhowers tal i hög grad bär spår av inflytande från det republikanska partimaskineriet, har Stevenson förmått att vidmakthålla en personlig stil i sina anföranden.

utmärkt sig. Den senaste attacken mot Stevenson för att denne givit den för menad dömd och för spioneri misstänkte Alger Hiss ett intyg om god karaktär är gemen; Hiss hörde till de mest betrodda männen inom utrikesdepartementet, och till dem som frivilligt betygade hans goda karaktär hörde medlemmarna av högsta domstolen Frankfurter och Reed.

Stevenson har vuxit under kampanjen. Hans tal har en personlig utformning — enligt bestämda uppgifter skriver han dem själv i en ovanlig utsträckning — och de har en klang av mod och patos. Ehuru han i det väsentliga anknyter till det demokratiska styrets politik, betonar han den sociala radikalismen, de humanitära grundsatserna och den medborgerliga likställigheten på ett sätt som vittnar om djupt engagemang — det finns storhet i hans formuleringar. Det är typiskt då han talar om tolerans och vidsyn inför USA:s veteraner, knappast inställda på denna förkunnelse. Med någon överdrift kan det sägas att det grövre valarbetet till stor del skötts av Truman, som inför avgången blivit ännu mer folkligt skojfrisk och ilsken än tidigare; det är främst Truman som i detalj påvisat oklarheten, motsägelserna och det grovt taktiska i

Eisenhowers agitation. Vicepresidentkandidaten Sparkman kan sägas vara liberal för att vara sydstatsman, men konservativ för att vara demokrat; av de fyra ledande kandidaterna har han varit den minst framträdande.

Skillnaden i inrikespolitisk hållning mellan de båda presidentkandidaterna kan endast vagt formuleras. Stevenson är utan tvivel socialt och socialpolitiskt mera radikal; ett bevis härpå är hans skarpa kritik av Taft—Hartley-lagen. Eisenhower har inte yttrat så konservativt gammalliberala ting som Herbert Hoover, men en allmän kritik av "välfärdsstaten" framträder i hans uttalanden, och här är han representativ för de ledande republikanerna. Jordbrukarna har fått ungefär samma löften om höga och stabila priser av båda kandidaterna. I rasfrågan har Stevenson klart uttalat sig för federal lagstiftning om lika möjligheter till anställning, såvida delstaterna inte lagstiftar i saken; Eisenhower har allmänt tagit ställning för lika rättigheter, men inte sagt något så bindande. Stevenson har förklarat att oljeförande områden utanför kusten skall tillhöra unionen, medan Eisenhower tagit delstaternas parti och därigenom vunnit oljein-

tressena i Texas och Louisiana. Den medborgerliga friheten hävdas starkast av Stevenson, som med stor skärpa tagit avstånd från trohetseder och andra ingredienser i jakten på "samhällsfarliga".

Den amerikanska pressen är full av undersökningar och spekulationer om läget inom olika regioner och socialgrupper. Enligt en opinionsundersökning från mitten av denna månad har Stevenson i det hela gått avsevärt framåt. Tar man med dem som ger ett visst företräde åt en kandidat utan att uttala sig bestämt, skulle 49 procent av väljarna rösta republikanskt, 45 procent demokratiskt; i början av månaden var motsvarande siffror 51 och 44. Märkligt är att resultatet blir helt annorlunda om frågan ställs vilket parti som kan väntas bäst främja den tillfrågades intressen; då nämner blott 31 procent det republikanska partiet, 48 procent det demokratiska. En väsentlig orsak till denna egendomliga divergens är säkerligen Eisenhowers allmänna personliga prestige. Pressen är övervägande för Eisenhower, men den är alltid starkt republikansk. Frågan om valutsikterna upplöser sig i ett antal speciella problem. Skall Eisenhower genom sin ställning i

oljefrågan och sin allmänna konservatism locka över några sydstater på den republikanska sidan? Skall negrerna — sannolikt fyra miljoner röstande och tungan på vågen i flera stater i nordost — ge ett stort flertal åt demokraterna, såsom de gjort 1932—1948? Skall farmarna i Mellanvästern bestämmas av de fördelar de fått under Franklin Roosevelt och Truman? Striden under de tio dagar som återstår till valet kan bli avgörande för miljoner väljare och därmed för utgången